

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma

Giáo trình Thắng Pháp Abhidhamma

Bài học ngày 29.4.2021

Bài 69

Sáu Khía Cảnh Quan Trọng Của Tâm Thức: **5. CẢNH (Ārammaṇa) – (Phần 4 của 4 phần)**

1. Cảnh sắc	Có 48 tâm biết cảnh sắc: 2 tâm nhãn thức, 44 tâm dục giới còn lại (sau khi trừ ngũ song thức) và hai tâm diệu trí.	<i>2 tâm nhãn thức biết cảnh sắc cố định.</i>
2. Cảnh thanh	Có 48 tâm biết cảnh thanh: 2 tâm nhĩ thức, 44 tâm dục giới còn lại (sau khi trừ ngũ song thức) và hai tâm diệu trí.	<i>2 tâm nhĩ thức biết cảnh thanh cố định.</i>
3. Cảnh khí	Có 48 tâm biết cảnh khí: 2 tâm tỷ thức, 44 tâm dục giới còn lại (sau khi trừ ngũ song thức) và hai tâm diệu trí.	<i>2 tâm tỷ thức biết cảnh khí cố định.</i>
4. Cảnh vị	Có 48 tâm biết cảnh vị: 2 tâm thiệt thức, 44 tâm dục giới còn lại (sau khi trừ ngũ song thức) và hai tâm diệu trí.	<i>2 tâm thiệt thức biết cảnh vị cố định.</i>
5. Cảnh xúc	Có 48 tâm biết cảnh xúc: 2 tâm thân thức, 44 tâm dục giới còn lại (sau khi trừ ngũ song thức) và hai tâm diệu trí.	<i>2 tâm thân thức biết cảnh xúc cố định.</i>
6. Cảnh pháp	Có 67 tâm biết cảnh pháp: 41 tâm dục giới (trừ ngũ song thức và 3 ý giới), 27 tâm đáo đại, 40 tâm siêu thế.	<i>27 tâm đáo đại và 40 tâm siêu thế biết cảnh pháp cố định.</i>

(Phần tâm biết bao nhiêu cảnh sẽ được đưa vào bài học tới)

7. Cảnh ngữ	Lưu ý: Thực tế đây là gom năm cảnh mà nói chứ không có cảnh riêng. Tâm biết cảnh ngữ gồm 54 tâm dục giới (...), 2 tâm diệu trí.	<i>3 tâm ý giới (2 tâm tiếp nhận + tâm khai ngữ môn) biết cảnh ngữ nhất định.</i>
8. Cảnh chơn đế	Tâm biết cảnh chơn đế gồm có: 54 tâm dục giới, 2 tâm diệu trí, 3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng, 40 tâm siêu thế	<i>17 tâm vô nhân (trừ tâm khai ý môn), 8 tâm quả dục giới tịnh hảo, 3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng, 40 tâm siêu thế biết cảnh chân đế cố định.</i>
9. Cảnh thi thiết	Tâm biết cảnh thi thiết gồm có: Tâm khai ý môn, 12 tâm bất thiện, 16 tâm xử lý dục giới hữu nhân, 15 tâm sắc giới (trong đó có 2 tâm diệu trí), 3 tâm không vô biên, 3 tâm vô sở hữu.	<i>15 tâm sắc giới (...), 3 tâm không vô biên, 3 tâm vô sở hữu biết cảnh thi thiết cố định.</i>
10. Cảnh dục giới	Tâm biết cảnh dục giới gồm 54 tâm dục giới, 2 tâm diệu trí.	<i>17 tâm vô nhân (trừ tâm khai ý môn và 8 tâm quả dục giới hữu nhân biết cảnh dục giới cố định.</i>
11. Cảnh đáo đại	Tâm khai ý môn, 12 tâm bất thiện, 16 tâm xử lý dục giới hữu nhân, 2 tâm diệu trí, 3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng.	<i>3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng biết cảnh đáo đại cố định.</i>
12. Cảnh niết bàn	Tâm khai ý môn, 8 tâm xử lý dục giới tịnh hảo hợp trí, 2 tâm diệu trí, 40 tâm siêu thế.	<i>40 tâm siêu thế biết cảnh niết bàn cố định.</i>
13. Cảnh danh pháp	Tâm biết cảnh danh pháp gồm có 41 tâm dục giới (trừ ngũ song thức và 3 ý giới), 2 tâm diệu trí, 3 tâm thức vô biên, 3	<i>3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng, 40 tâm siêu thế biết cảnh danh pháp cố định.</i>

(Phần tâm biết bao nhiêu cảnh sẽ được đưa vào bài học tới)

	tâm phi tướng phi phi tướng, 40 tâm siêu thế.	
14.Cảnh sắc pháp	Tâm biết cảnh sắc pháp gồm có 54 tâm dục giới và tâm diệu trí.	<i>Ngũ song thức và 3 ý giới biết cảnh sắc pháp cố định.</i>
15.Cảnh quá khứ	Tâm biết cảnh quá khứ gồm có 41 tâm dục giới (trừ ngũ song thức và 3 ý giới), 2 tâm diệu trí, 3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng biết cảnh quá khứ cố định.	<i>3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng biết cảnh quá khứ cố định.</i>
16.Cảnh hiện tại	Tâm biết cảnh hiện tại gồm 54 tâm dục giới, 2 tâm diệu trí.	<i>Ngũ song thức và 3 ý giới biết cảnh hiện tại cố định.</i>
17.Cảnh vị lai	Tâm biết cảnh vị lai gồm 43 tâm dục giới (trừ ngũ song thức và 3 ý giới), 2 tâm diệu trí.	<i>KHÔNG CÓ tâm biết cảnh vị lai cố định.</i>
18.Cảnh ngoại thời	Tâm biết cảnh ngoại thời gồm có: Tâm khai ý môn, 12 tâm bất thiện, 16 tâm xử lý dục giới hữu nhân, 15 tâm sắc giới (trong đó có 2 tâm diệu trí), 3 tâm không vô biên, 3 tâm vô sở hữu, 40 tâm siêu thế.	<i>3 tâm không vô biên, 3 tâm vô sở hữu, 40 tâm siêu thế biết cảnh ngoại thời cố định. Tâm ngũ thiện sắc giới khi không là tâm diệu trí thì biết cảnh ngoại thời nhất định.</i>
19.Cảnh nội phần	Tâm biết cảnh nội phần gồm có: 54 tâm dục giới, 2 tâm diệu trí, 3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng.	<i>3 tâm thức vô biên, 3 tâm phi tướng phi phi tướng biết cảnh nội phần cố định.</i>
20.Cảnh ngoại phần	Tâm biết cảnh ngoại phần gồm có: 54 tâm dục giới, 15 tâm sắc giới (trong đó có 2 tâm diệu trí), 3 tâm không vô biên, 40 tâm siêu thế.	<i>15 tâm sắc giới (trong đó có 2 tâm diệu trí), 3 tâm không vô biên, 40 tâm siêu thế biết cảnh ngoại phần cố định.</i>

(Phần tâm biết bao nhiêu cảnh sẽ được đưa vào bài học tới)

21.Cảnh nội và ngoại phần	Đây là cách nói gom chung hai cảnh nội và ngoại phần. Không có cùng lúc biết cả hai cảnh nội và ngoại phần.	
----------------------------------	---	--

(Phần tâm biết bao nhiêu cảnh sẽ được đưa vào bài học tới)

BIỂU ĐỒ TÂM VÀ CẢNH	Tâm nhân thức	Tâm nhĩ thức	Tâm tỷ thức	Tâm thiệt thức	Tâm thân thức	3 Tâm ý giới	Tâm khai ý môn	Tâm sinh tiếu	12 tâm bất thiện	8 Tâm dục giới tịnh hảo hợp trí	8 Tâm dục giới tịnh hảo ly trí	8 Tâm quả dục giới tịnh hảo	12 Tâm sơ, nhị, tam tứ thiên	2 Tâm điều trí (ngũ thiên)	3 Tâm không vô biên, 3 tâm vô sở hữu	3 Tâm thức vô biên, 3 tâm phi tưởng phi phi tưởng	40 Tâm siêu thế	
	Cảnh sắc	X					X	X	X	X	X	X	X	X				
	Cảnh thính		X				X	X	X	X	X	X	X	X				
	Cảnh khí			X			X	X	X	X	X	X	X	X				
	Cảnh vị				X		X	X	X	X	X	X	X	X				
	Cảnh xúc					X	X	X	X	X	X	X	X	X				
	Cảnh pháp						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Cảnh ngũ	<i>Cảnh này gom chung năm cảnh sắc, thính, khí, vị, xúc mà nói</i>																
	Cảnh chơn đế							X	X	X	X	X	X		X		X	X
	Cảnh thi thiết							X	X	X	X	X	X		X			
	Cảnh dục giới							X	X	X	X	X	X	X	X			
	Cảnh đạo đại							X		X	X	X					X	
	Cảnh niết bàn							X			X				X			X
	Cảnh danh pháp							X	X	X	X	X	X		X		X	X
	Cảnh sắc pháp	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			
	Cảnh quá khứ							X	X	X	X	X	X		X		X	
Cảnh hiện tại	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X				
Cảnh vị lai							X	X	X	X	X	X		X				
Cảnh ngoại thời							X			X	X		X	X	X		X	
Cảnh nội phần	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X		
Cảnh ngoại phần	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	
Cảnh nội & ngoại phần	<i>Cảnh này gom chung hai cảnh nội và ngoại phần mà nói</i>																	

(Phần tâm biết bao nhiêu cảnh sẽ được đưa vào bài học tới)